

Bruxelles, 9. studenoga 2023.
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Posebni odbor za poljoprivredu / Vijeće
Predmet:	Zaključci o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a – <i>odobrenje</i>

Nakon što su delegacije u okviru prešutnog savjetovanja s rokom do 9. studenoga 2023. potvrdile da ne ulažu prigovore na priloženi tekst zaključaka Vijeća o navedenom predmetu, Posebni odbor za poljoprivredu (POP) i Vijeće pozivaju se da te zaključke odobre bez izmjena na sastanku 14. studenoga 2023. odnosno 20. studenoga 2023.

Države članice pozivaju se da na javnoj raspravi u okviru sastanka Vijeća 20. studenoga 2023. dodatno istaknu svoje prioritete i iznesu bojazni u vezi s budućim razvojem ruralnih područja EU-a.

Vijeće Europske unije,

PODSJEĆAJUĆI NA članke 39. i 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i činjenicu da je rad na realizaciji dinamičnih, multifunkcionalnih i prosperitetnih ruralnih područja važan element EU-ovih sveobuhvatnih strategija te zajednički cilj niza politika i instrumenata politike EU-a;

PRIMAJUĆI NA ZNANJE

- komunikaciju Komisije (COM(2021) 345) od 20. lipnja 2021. naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja”;
- rezoluciju Europskog parlamenta od 13. prosinca 2022. (2021/2254(INI)) te mišljenje Europskog odbora regija (2022/C 270/04) i mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (2022/C 290/22) o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a;
- izvješće s konferencije o paktu za ruralna područja, koja je održana u Bruxellesu u lipnju 2022., i osnivanje Koordinacijske skupine za pakt za ruralna područja;
- zaključke s konferencije o paktu za ruralna područja, koja je održana 3. i 4. svibnja 2023. u Uppsali (Švedska) i
- ishode i preporuke s foruma na visokoj razini o ruralnim politikama posvećenom oblikovanju budućnosti ruralnih područja, koji su španjolsko predsjedništvo i Europska komisija organizirali od 27. do 29. rujna 2023. u Sigüenzi (Španjolska);

ISTIČUĆI

- da ruralna područja pružaju ključan doprinos sveukupnom blagostanju i gospodarskoj snazi EU-a te zelenoj i digitalnoj tranziciji jer imaju središnju ulogu u domenama kao što su proizvodnja hrane, očuvanje okoliša, djelovanje u području klime i promicanje naše kulturne baštine; da poljoprivreda ima iznimno bitnu ulogu u tom pogledu i da je od presudne važnosti za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju ruralnih područja i da se ruralna područja u EU-u suočavaju se s jedinstvenim izazovima, uključujući smanjenje broja i starenje stanovništva, rodni jaz, ograničenu povezivost, nedovoljno razvijenu infrastrukturu, nedostatak različitih mogućnosti zapošljavanja te razlike u dostupnosti usluga i pristupu njima;

usvojilo je sljedeće zaključke:

I. VIZIJA ZA RURALNA PODRUČJA DO 2040.

Vijeće

1. POZDRAVLJA komunikaciju Europske komisije naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a”, poznatu i kao „vizija za ruralna područja”, holistički pristup i strukturu koja se zasniva na četirima komplementarnim područjima djelovanja za ostvarenje jačih, povezanih, otpornih i prosperitetnih ruralnih područja do 2040., povezani akcijski plan EU-a za ruralna područja te osnivanje i razvoj pakta za ruralna područja;
2. u vezi s time POZIVA Komisiju, države članice i regionalne vlasti da pristupe rješavanju raznolikih i višedimenzionalnih izazova teritorijalnog razvoja i kompleksnosti ruralnih područja te socioekonomskih razlika između ruralnih i drugih područja te poziva oblikovatelje politika na svim razinama upravljanja da posebnu pozornost posvete ruralnim područjima kako bi se poboljšali životni uvjeti i promicalo stanovanje i pristup osnovnim uslugama stanovnika ruralnih područja;
3. posebice ISTIČE raznolikost i specifične potrebe svih ruralnih područja, a osobito najudaljenijih regija, obalnih zajednica i rijetko naseljenih područja, te onih udaljenih ili izloženih ozbiljnim i trajnim nepovoljnim prirodnim ili demografskim uvjetima, kao što su planine, otoci i najsjevernije regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti;

4. NAGLAŠAVA da se u uravnoteženom i integriranom teritorijalnom razvoju, utemeljenom na lokalnim pristupima, odražava nedavno doneseni novi EU-ov Teritorijalni program do 2030. te da treba u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti potencijal ruralnih područja kako bi se potaknula njihova gospodarska diversifikacija u okviru novih industrijskih, digitalnih i uslužnih sektora, zahvaljujući čemu bi se ostvarila kvalitetna radna mjesta te prikladnije, raznolikije i fleksibilnije mogućnosti zapošljavanja, uzimajući pritom u obzir i posebne potrebe malih i srednjih poduzeća;
5. PREPOZNAJE važnu ulogu koju imaju zadruge time što doprinose okolišnoj, gospodarskoj i socijalnoj održivosti ruralnih područja jer pružaju mogućnosti za rad te održavaju ruralna područja živima i naseljenima;
6. u tom pogledu ISTIČE važnost ulaganja u niz sektora, uključujući poljoprivredu, i provedbe strukturnih promjena na terenu kako bi se očuvala naseljenost i održivost ruralnih područja, promicao pametan razvoj i na najbolji način iskoristila zelena i digitalna tranzicija, među ostalim rješavanjem pitanja prevladavajuće depopulacije ruralnih područja, demografskog pada i starenja stanovništva te osiguravanjem osposobljavanja i drugih mjera potpore za prekvalifikaciju i usavršavanje, posebno kad je riječ o digitalnim vještinama i ruralnom razvoju;
7. u vezi s time POZDRAVLJA komunikaciju Komisije o iskorištavanju talenata u europskim regijama i POTIČE europska, nacionalna, regionalna i lokalna tijela da riješe pitanje slabe dostupnosti javnih usluga, mobilnosti i infrastrukture te da iskoriste sve raspoložive mogućnosti na ruralnim područjima, primjerice razvojem integriranih strategija lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) te poboljšanjem pristupa financijskoj i tehničkoj potpori i izgradnji kapaciteta na lokalnoj razini;
8. ponovno ISTIČE važnu ulogu lokalnih akcijskih skupina u okviru inicijative LEADER i pristupa odozdo prema gore u provedbi njihovih strategija lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice;
9. iako je snažna uključenost građana i organizacija iz ruralnih područja od velike važnosti za razvoj lokalnih strategija, NAGLAŠAVA da je aktivno sudjelovanje javnosti na svim razinama upravljanja također ključno za razvoj mjera za izgradnju kapaciteta te prilagođenih, lokalnih i integriranih političkih rješenja, uključujući višestruke izvore financiranja i javna ulaganja;

10. ISTIČE potrebu za većom suradnjom ruralnih i urbanih područja u okviru pravedne tranzicije usmjerene na ostvarenje klimatski neutralnog, održivog i prosperitetnog EU-a, i to na osnovi pravednih i uzajamno korisnih odnosa između ruralnih i urbanih područja te integriranih razvojnih i investicijskih strategija; PREPOZNAJE ulogu koju kao „sidrišta” i „gravitacijska područja” mali i srednji gradovi imaju u postizanju uravnoteženijeg teritorijalnog razvoja i pružanju pomoći okolnim ruralnim područjima;
11. NAGLAŠAVA da treba osigurati pravednu i uključivu tranziciju na ruralnim područjima, uz promicanje ruralne gospodarske vitalnosti te teritorijalne i socijalne kohezije, pri čemu nitko i nijedno mjesto neće biti zapostavljeni;

II. AKCIJSKI PLAN EU-A ZA RURALNA PODRUČJA I PAKT ZA RURALNA PODRUČJA

12. POZDRAVLJA uspostavu akcijskog plana EU-a za ruralna područja, s pomoću kojega bi se trebali ostvarili ciljevi iz dugoročne vizije za ruralna područja EU-a do 2040.;
13. POZIVA Komisiju da nastavi sustavno pratiti provedbu akcijskog plana EU-a za ruralna područja te da osigura redovito ažuriranje tog plana, kao i neprekidnu i učinkovitu mobilizaciju svih relevantnih politika EU-a;
14. PODRŽAVA provedbu koncepta procjene učinka na ruralna područja od strane Komisije putem analize očekivanih učinaka glavnih EU-ovih inicijativa na ruralna područja i potiče slične pristupe na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini s ciljem osiguravanja usklađenosti, dosljednosti i komplementarnosti politika i instrumenata koji obuhvaćaju pitanja važna za ruralna područja;
15. NAGLAŠAVA da treba povećati usklađenost politika i instrumenata EU-a, uključujući ZPP i kohezijsku politiku, kao i njihovu sinergiju te ojačati veze između javnih tijela kako bi se pristupilo rješavanju pitanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije na ruralnim područjima, depopulacije i trendova povezanih s odljevom mozgova; načelo usklađenosti trebalo bi se primjenjivati i na elemente povezane s upravljanjem i provedbom pri ostvarivanju zajedničkih ciljeva s pomoću različitih instrumenata potpore;

16. ISTIČE da je važno proširiti opservatorij EU-a za ruralna područja i poboljšati prikupljanje podataka i kvalitetu statističkih podataka o ruralnim područjima, među ostalim s pomoću podataka prikupljenih na razini općina i razvrstanih prema spolu i drugim vrstama funkcionalnih područja, kako bi se doprinijelo oblikovanju i razvoju relevantnih ruralnih politika i mjera koje se temelje na dokazima te poboljšala djelotvorna provedba teritorijalnih procjena učinka bez znatnog povećanja administrativnog opterećenja i troškova;
17. POZDRAVLJA platformu za revitalizaciju ruralnih područja i sa zanimanjem očekuje od Komisije da dovrši skup alata o mogućnostima financiranja EU-a za ruralna područja;
18. NAGLAŠAVA poseban značaj generacijske obnove na ruralnim područjima i u poljoprivredno-prehrambenom sektoru te POZIVA države članice da aktivno podupiru mlade građane na ruralnim područjima, među ostalim olakšavanjem njihova pristupa financiranju i zemljištu, pružanjem raznolikih i prilagodljivih mogućnosti za zapošljavanje, osposobljavanje i obrazovanje te njihovim uključivanjem u oblikovanje politika i lokalne procese donošenja odluka;
19. ISTIČE da je potrebno povećati javna ulaganja te osigurati sredstva EU-a i nacionalna sredstva kojima se doprinosi povezivosti na ruralnim područjima i digitalnoj tranziciji i osigurava pristup novim mogućnostima koje zahtijevaju stabilnu mrežu vrlo velikog kapaciteta i dostupnu širokopojasnu pokrivenost;
20. POZDRAVLJA vodeći akcijski plan EU-a za ruralna područja „Digitalna budućnost ruralnih područja” i napominje da je potrebno poticati digitalne inovacije, podatkovnu infrastrukturu i stjecanje digitalnih vještina kako bi se ojačale kompetencije nužne za digitalnu transformaciju ruralnih područja;
21. POTVRĐUJE da su žene važan pokretač blagostanja i socijalne uključenosti na ruralnim područjima, ali se suočavaju s dodatnim izazovima i trebaju potporne mjere za bolje uključivanje na tržište rada, iskorištavanje postojećih i stvaranje novih prilika za zapošljavanje i inovacije te sudjelovanje u donošenju odluka; u tome smislu POZDRAVLJA uključivanje rodne ravnopravnosti kao sastavnice jednog od posebnih ciljeva novog ZPP-a, čime se promiče ravnopravno sudjelovanje žena u poljoprivredi i društveno-gospodarski razvoj ruralnih područja;

22. ISTIČE ključnu ulogu poljoprivrednog, prehrambenog, šumarskog, ribarskog i akvakulturnog sektora te drugih sektora biogospodarstva u ruralnom gospodarstvu u kojima se stvaraju radna mjesta, potiču inovacije i povećavaju i diversificiraju prihodi za lokalno stanovništvo te su izvor održivih sirovina i sirovina iz obnovljivih izvora te SMATRA da treba dati prednost daljnjoj izgradnji otpornosti poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja radi rješavanja demografskih, gospodarskih, klimatskih i okolišnih izazova; ISTIČE kapacitete ruralnih područja za prilagodbu kojima se jača otpornost i smanjuje ranjivost u pogledu klimatskih promjena;
23. U tome smislu POZDRAVLJA mjere u cilju poboljšanja planiranja uporabe zemljišta, održive i otporne poljoprivrede uz unapređenje sigurnosti opskrbe hranom, bioraznolikosti, dostupnosti vode, zdravlja tla, proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, lokalnih lanaca vrijednosti i kvalitetnih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda;
24. NAGLAŠAVA važnost provedbe dugoročne vizije za ruralna područja u bliskoj suradnji s građanima na ruralnim područjima, poticanja pružanja veće pozornosti lokalnom razvoju i inovacijama u okviru pametnih sela, lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, regionalnog razvoja i jačanja teritorijalnih pristupa i lokalnih inicijativa za stvaranje novih gospodarskih prilika i inovativnih ekosustava te poboljšanje osnovnih usluga i infrastrukture na ruralnim područjima;
25. POZIVA sve nacionalne i regionalne uprave, lokalne vlasti te sve dionike i zajednice da se uključe u pakt za ruralna područja i preuzmu obveze u okviru tog pakta te da aktivno doprinose ciljevima utvrđenima u okviru komunikacije o viziji za ruralna područja, kao i ciljevima pakta za ruralna područja;
26. U tome smislu NAGLAŠAVA da umrežavanje u okviru pakta za ruralna područja i mreža ZPP-a i drugih relevantnih mreža povezanih s kohezijom može imati ključnu ulogu u širenju i razmjeni informacija i rezultata o viziji za ruralna područja među dionicima na ruralnim područjima;
27. POTIČE države članice koje to još nisu učinile da se uključe u pakt za ruralna područja i osmisle sveobuhvatne strategije i akcijske planove na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se odgovorilo na izazove s kojima se suočavaju ruralna područja i poboljšale mogućnosti koje ta područja nude;

III. DALJNI KORACI

28. NAPOMINJE da bi buduće financiranje ruralnih područja na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini trebalo na odgovarajući način odražavati ključnu ulogu ruralnih područja u suočavanju s gospodarskim, okolišnim i socijalnim izazovima s kojima se susreću EU i njegove države članice, uključujući one koji su posljedica trenutačne geopolitičke situacije;
29. UVIĐA da trenutačni geopolitički kontekst zahtijeva povećanu otpornost i konkurentnost ruralnih područja EU-a, jamčenje sigurnosti opskrbe hranom na razini EU-a i na globalnoj razini u okviru otvorene strateške autonomije prehrambenih sustava Europske unije i smanjenje vanjske ovisnosti u ključnim područjima u kojima EU treba uspostaviti dovoljnu razinu kapaciteta za osiguravanje vlastitog gospodarskog i socijalnog blagostanja, kao što je održiva poljoprivreda, kako je navedeno u Izjavi iz Granade;
30. POZDRAVLJA Komisijin pregled stanja mjera provedenih ili planiranih u okviru programa potpore za ruralna područja koje financiraju EU i države članice u programskom razdoblju 2021. – 2027. u okviru ZPP-a i fondova kohezijske politike;
31. NAGLAŠAVA da bi, uz kohezijsku politiku, zajedničku poljoprivrednu politiku i nacionalne planove za oporavak i otpornost, trebalo uključiti sve relevantne politike EU-a kako bi se povećala njihova usklađenost i sinergija te se u okviru tih politika osigurali odgovarajući resursi za potporu ruralnim područjima;
32. POZIVA Komisiju da uspostavi instrument za praćenje kako bi se procijenilo financiranje EU-a za potporu ruralnim područjima u okviru svih relevantnih politika i instrumenata EU-a; PODRŽAVA uspostavu postupka na početku svakog programskog razdoblja namijenjenog osiguravanju komplementarnosti, usklađenosti i sinergije među tim razdobljima bez povećanja administrativnog opterećenja i troškova;

33. NAGLAŠAVA važnost prilagodbe postojećih i budućih politika i postupaka različitim okolnostima i potrebama malih ruralnih zajednica te POZIVA Europsku komisiju, države članice te regionalne i lokalne vlasti da pojednostave postupke i zahtjeve za korisnike čiji su administrativni kapaciteti ograničeni kako bi se olakšala ulaganja optimalnim iskorištavanjem različitih resursa EU-a i nacionalnih resursa te uporabom financijskih instrumenata;
34. POZIVA Komisiju da pri pripremi predstojećeg javnog izvješća u prvom tromjesečju 2024. temeljito razmotri stajališta suzakonodavaca, uključujući ove zaključke Vijeća i nezakonodavnu rezoluciju Europskog parlamenta od 13. prosinca 2022., te NAGLAŠAVA da se raspravama o navedenom izvješću treba doprinijeti promišljanju o pripremi prijedlogâ za sljedeće programsko razdoblje;
35. POZIVA Komisiju da u tom izvješću predvidi ažuriranje tekućeg akcijskog plana EU-a za ruralna područja i pruži osvrt na moguće smjernice za pojačane mjere potpore i financiranje ruralnih područja te na daljnje korake, utvrdi mogućnosti za osiguravanje dodatne sinergije, dosljednosti, usklađenosti i komplementarnosti među politikama koje utječu na ruralna područja i zajednice ili im koriste te za poboljšanje upravljanja na svim razinama, kao i da iznese razmatranja o preciznijem praćenju dugoročne vizije za ruralna područja EU-a i mehanizama evaluacije uključenima u ažuriranja akcijskog plana EU-a za ruralna područja i pakta za ruralna područja, bez povećanja administrativnog opterećenja i troškova;
36. POZIVA Komisiju da na temelju budućeg preispitivanja navedene vizije za ruralna područja razmotri preoblikovanje tog koncepta u strategiju EU-a za ruralna područja sa sveobuhvatnim i prilagodljivim pristupom u suočavanju s različitim izazovima i raznolikostima na ruralnim područjima EU-a, pri čemu treba maksimalno iskoristiti njihov potencijal i mogućnosti s pomoću skupa odgovarajućih i relevantnih pokazatelja, uzimajući u obzir načela bolje regulative i pojednostavnjenja;
37. POZIVA Komisiju da periodično izvješćuje Vijeće o radnjama koje poduzima u vezi s ovim zaključcima.